

Innholdsfortegnelse

Forord

Innholdsfortegnelse

Med harde hender og ydmyke sinn

Første del: Forhistorienside 7

Ild, jern og jord. Ild. Metall erstatter stein. Jernet blir kjent i Norden
Kullbrenning. En forhistorisk trøndersk jernindustri. Jernfremstilling i flere perioder. Jordbruk og husdyrhold. Bronsealderen. Jernalderen.

Andre del: Skandinaviske og europeiske forhold frem til 1700-tallet.....side 11

Gårdsnavn. Vikingtiden. Middelalderen – et nytt samfunn tar form. Klostersvesenet. Internasjonale forbindelser. Strid mellom kongemakt og kirkemakt. Statsdannelse. Hanseatisk handel. Sverige og Norge som ett kongerike. Den store mannedauden. Jødeforfølgelsene. Pavestrid mellom Italia og Frankrike – spiren til reformasjonsbevegelsen. Den norske kongeættens svanesang. Norge i union med Danmark og Sverige. 1397 – Kalmarunionen. Krigen i 1452. ”Den Oldenborgske stamme” - Christian I. 1482 – Hans I – ny krig 1505-1509. 1514 – Kristian II – Erik Valkendorf – Sigbrit og Dyveke Willums. Begynnende bergverksdrift. Ny oppstand under Gustav Vasa. 1524 – Fredrik I – Vincents Lunge. Olav Engelbrektsson. Den Lutherske lære. 1533 – Kong Fredrik dør. Grevefeiden. Kristian III. Nils Lykke og Jomfru Lucie. Erkebiskopens flukt i 1537. Steinvikholm – katolisismens siste fotfeste i Norge. Reformasjonen. Språkutviklingen i Norge, - fra norrønt til dansk. 1559 - Kristian III dør. Fredrik II overtar. 1563 - Syvårskrigen. Claude Collart. Trondhjems len blir svensk. Dekketaler, dopper og dikkedarer – lokale minnesmerker etter reformasjonstiden. Norsk litteratur under Fredrik II. Peder Claussøn Friis. Kristian IV. Trolldoms- og Hekseprosesser. Et nasjonalt militæresen. Krigen 1611 – 1613. Brevveksling mellom kongene. Leiesoldatene – Skottetoget i 1612. Fredsslutningen i 1613 og tiden etterpå. Opprettelse av ”soldatgårder”. Opprør i Bøhmen. Tredveårskrigen 1618 -1648. Danmark under tredveårskrigen – allianse med Nederland og England i 1625. Sverige under tredveårskrigen – krigføring i Europa 1630-1648. England og Skottland under tredveårskrigen – og krigen som fulgte. Oliver Cromwell. Krigen mellom Danmark og Sverige 1643 – 1645. Brømsebrofreden. Forholdene i Norge under Kristian IV. Trondheim merker ringvirkningene av den engelske borgerkrigen. Tiden etter Kristian IV. Ny krig med Sverige 1657 – 1658 og 1658 –1660. 1660 - Enevoldstiden innledes. Fredrik III – senere leveår. Kristian V overtar tronen og en elendig økonomi. 1670 – Griffenfeldt, Ahlefeldt og Gyldenløve. Ny krig med Sverige 1675 – 1679. Norske forhold etter eneveldets innføring. Fra 1600-tallet frem til 1800-tallet. Nye kriger i 1700 og 1709-1720. Det startet med Napoleon. Krigene 1807-1814. August 1807. Krig med England. Hannelsblokkade og fengsel. Krig med Sverige. Norges militære styrke. Generalene. Underoffiserene. Soldatene. Geværene. Signalsystemet. Krigen. Almuen. Året 1812.

Tredje del: Skog, vann, damp og jern. Ideologiske og teknologiske framskritt side 43

Hva er egentlig et samfunn? Hvilke egenskaper hos mennesket styrer dets handlinger? Skolevesenet. Skoleloven av 1739. Formannskapsloven av 1837. 1763, 1765 og 1767 – de første avisene. Papirproduksjonen. Klutesamlere, hollenderi og tekstilpapir. Tremasse. Skogsdriften. Øks, vannsag og privilegier. Skogstilsyn. Vannsag, handsag, sirkelsag. Ny teknologi. Dampmaskinen. En stor begivenhet i beskjedne omtale. James Watts fortjeneste. Dampens århundre. Bergverksdriften. Sølv. Jern og kobber. De viktigste forutsetningene. Postvesenet. Veiforbindelsene. Jernbanens tidligste år. Norsk jernbanehistorie. ”Hestesporvogn”. Statsbaner. Fra seilskuter til dampskip.

Fjerde del: Industriell virksomhet i Trondheim og omegnside 55

Ranheim og Vik i Strinda, et industrisentrum. Ranheim. Schøller og Marselis. Collin. Markus Høyer, Johnsen, Skjenstad, Pedersen og Trampe. Peter Høyer, Kierulf, Møller og Sommer. Hegermann. Lauritz Jenssen. Ranheimnavnet. Reppe. Ranheim cellulose- og papirfabrikk. Jenssens initiativ. Størmers svar. Etableringen. De første resultatene. Uenighet mellom Jenssen og Størmer. Lønns- og arbeidsvilkårene. Produksjonen. Ikke bare celluloseproduksjon, men også papir. Opprettelse av teglverk. Konkurs og internasjonalt oppsving. Trondhjems Mekaniske Verksted. ”Nidelven” – Michaeil Voigt og Charlottenlund. ”Thrønderen”. Virksomheten utvides. Trolla Brug. TMV

Femte del: Historien om Malvik og Mostadmarkens jernverk.....side 63

Malvik herred. Mostadmark. Mariakapellet og Romboleden i høymiddelalderen. Bosetting og befolkningsutvikling. **Mostadmarkens jernverk - første periode:** Stabell – Brunsmann – Davidson - Jakobsen. "The Blue Dove". Forretningsdrift fra Mostadmark og Klærbu til de Vestindiske øyer. David Jakobsen fra Jelstrup. Kontrollen med bergverkene. David Jakobsen blir ilagt straffeavgift. Kullmilene. Kullsviere, kullbotner, kullkjørere og kullskrivere. Arbeidet bak trekullene og malmen. Bondenæring og bergverk – til gjensidig nytte. Trafikken ved Mostadmarkens jernverk. **Mostadmarkens jernverk – andre periode:** Møllmann, Schmettow, Falck, Blichenberg. Sukker, jern og trepaleer. Familiene Beyer og Busch. Hommelvikgodset. Familien Halck. Carlslyst. **Mostadmarkens jernverk – tredje periode:** familien Jenssen. Ny teknologi med steinkull og koks. Arbeidere og arbeidsprosesser ved Verket. Omstilling. Ny virksomhet med industri og jernbaneanlegg. Tilbakeblikk.

Sjette del: Slekt fra Mostadmark (A-greina)side 87

Gunder Mortensen og hans barn. Anders Pedersen og hans barn. Peder Andersen f. 1757. Bygdebok for Haltdalen. Guru (Guri) Andersdatter f. 1763 (1765). Bersvend Andersen f. 1754 -56 eller 1766-1768. Sofia Andersdatter f. 1771 (?). Anders Andersen f. 1769-1772. Malena Andersdatter f. 1789. En gang til: hvor kom Anders Pedersen fra? Ny gjennomgang av kirkebøker for Malvik, Stjørdal og Selbu. Forbindelsen Holtålen – Stjørdal – Mostadmark. En teori. Malena Gjosaas. Enkemann Anders Pedersen Gjosaasen. Naboforhold ved Foldsjøen – fadderskap. Siri Andersdatter. Kirsten Olsdatter Bonøvnnet. Kirsten Olsdatter Aasen. Tilknytning til Bakhaugen? Anders Andersen Bonøvnnet gifter seg. Bonaune. Siri Andersdatter-greina (Holtaalen-Selbugreina). Livet blant husmannsfolk i Mostadmark ved begynnelsen av 1800-tallet. Gården Bakken (Eggen). Plassen Bakhaugen. Siri Andersdatter – "Siri Bakkhaugja" og Jon Larsen Buelandet. Buland i Hegra. Hvem var Jon Larsen Buelandet? Rett person på Buland og Lillekleven. Jon Larsens slekt. Feil informasjon om Jon Larsen i bygdeboka. Randi Hemingsdatters slekt. Jon Larsen-greina (Meråker – Hæragreina). Jon Larsen og Siri Andersdatters familie. Randi Jonsdatter. Anne Jonsdatter. Lars Jonsen. Anders Jonsen. Johan Jonsen. Kirsten Sirina Jonsdatter. Johanna Jonsdatter. Ole Andreas Jonsen. Jon og Siri - deres tilknytning til Bonaune, Bakhaugen og Søehugstret. Siri Andersdatter, Jon Larsen og Mostadmarkens jernverk.

Syvende del: Elementer av Skogns historieside 123

Navn og gårder. Munkeby kloster ved Levanger. Levanger marked og jemtehandelen. Thranebevegelsen i Norge og forholdene i Skogn. En gryende politisk bevissthet. Levekårene på landsbygda. Opptøyer ved Alstadhaug prestegård i januar 1850. Forholdene i Skogn ved nyttår 1856. Thranes initiativ ga ringvirkninger. "Februarrevolusjon" også i Levanger! Etterdønninger. Gode hensikter og straff. "Tidens Leilighed". Arbeiderforeningen i Trondhjem tar avstand fra Thranebevegelsen. Olje på opprørt hav? Oppviglernes skjebne avgjøres. Ole Christiansen og Gurine Johannesdatter. Friheten til å tenke, tale og skrive.

Åttende del: Slekt fra Frol (C-greina og D-greina)side 137

Munkeby og Christen-ætta. Heierås – Hægeråsen. Matberg. Kjøllås. Halsan. Tingstad. Gruvedrift på Tingstad. Ole Christiansen-greina (Frol/Skogn). Christian Iversen og Inger Pedersdatter. Husmannsplassene Tingstadmoen og Smedgjerdet (Smejale). Christian Iversen og Inger Pedersdatter sine barn. Daniel Pedersen og Johanna Jensdatter. Daniel og Johanna sine barn. Ingeborg Bergitte Danielsdatter og Jonas Johannesen Tingstadvald sine barn. Jonette Bergitte Jonasdatter II f. 1847. Jonette Bergitte reiser til Strinda. Julius Bernhard Aagaard. Jonette Bergitte-greina (Frol/Skogn). Johan Kristian Olsen f. 1848. Laura Johanna Olsdt. Odin Olsen. Johannes Olsen. Peder Olsen. Inger Anna Olsdt. Johan Kristian Olsen-greina. Ole Christiansen og Gurine Johannesdatter sine barn. Marius Kristiansen Loraas.

Niende del: Jonetta Oline Mikkelsdatters slekt (B-greina)side 173

Jonetta Oline Mikkelsdatter. Guru Anna Olsdatter fra Skogn. Barselfeber – kunnskapen om smitte. Michael Johansen Svehaugen. Johan Michaelsen Svehaugen og Malena Olsdatter. Myrvigen (Maurvegan) – et blindspor. Malena Olsdatter Mossingtrøa. Husmannskontrakten. Johan Michaelsens slekt. Guru Anna Olsdatter Skjervesvaldet. Ole Olsen og Ane Pedersdatter. Bygdeboka gir en viktig opplysning. Nye opplysninger. Plasser og husmenn under Skjerve. Folketellingen for 1835. Peter Olaus Olsen. Peter Olaus – vi følger enda et blindspor. Oline Olsdatter reiser til Strinda. Hva med Anna Hansine Olsdatter? Ole Olsen og Ane Pedersdatter – en gang til. Haugan Vestre og

Innholdsfortegnelse

Gevik. Ole Olsen og Ane Peders- datter - konklusjon. Jonette Oline Mikkelsdatter-greina (Åsen/Skogn). Jonette Oline Mikkelsdatter reiser til Strinda. Fra Rotvold til Brøset. Kjærlighetens pris – historien gjentar seg.

Tiende del: Jon Larsen og Siri Andersdatters etterslekt.....side 199

Anne Jonsdatter Bakhaug. Lars Jonsen Bakhaug. De to søstrene fra Gausdal. Erich Olsen og Ingeborg Olsdatter Hellebergseiet. Sophie Eriksdatter døpt 11/1-1822. Ole Erichsen og Sophie Amunds datters slekt. Ingeborg Olsdatter og hennes slekt. Utvandringen fra fjellbygdene i Sør-Norge. Sophie Eriksdatter-greina (Gausdal). Giftermål og barn. Lars Jonsen dør. Sofies senere år. Gårdene Tesli og Jakobsli. Tesli-eiendommens tidligere historie. Hans Kaas og Peder Krogh – HKPK. Folketellingen for 1865. Folketellingen for 1875. Folketellingen for 1900. Anne Eriksdatter fra Gausdal. Anders Jonsen Bakhaug. Elen Marie Andersdatter og Ole Guneriusen. Johan Jonsen Bakhaug. Johan og Jonette. Først på Tukthuset - deretter til Ålesund. Tilbake til Strinda 1868. Dissenterne – religiøs vekkelser eller opposisjon mot det etablerte samfunn? Johan og Jonette, hyppig på flyttefot. Kirsten Sirina Jonsdatter Bakhaug. Kirsten Sirina flytter til Lade. Kirsten Sirina flytter på ny. Lars Sørensen gifter seg for andre gang. Familien Wentzel. Elen Christine Bull. Elisabeth Bull – ”logerende”. Oppsummering. Familiens videre skjebne. Johanne Jonsdatter Bakhaug. Georg Olsen Dahl. Hvor er Johanne? Døveskolen i Trondhjem. Skomakermester Johannes Møller. Døveskole i Waisenhuset. Taleskole i Vår Frues gate, - senere til Gløshaugen. Johanna Bakhaugens døtre. Ole Andreas Jonsen Bakhaug.

Lars Jonsen og Sofie Eriksdatters etterslekt. Ingeborg Anna Larsdatter. Serine Regine Larsdatter. Anne Kristine Larsdatter. Oluf Andreas Larsen. Martha Johanne Ulriksdatter - en tilfeldig forbindelse. Dissenter. Laura Sofie Larsdatter. Hanna Oline Larsdatter. ”Ogsaa lidt om husmandsvæsenet”. Peter Olaus Larsen. Martha Kristine Larsdatter. Elen Anna Larsdatter. Johan Edevart Larsen. Martha Johanne Ulriksdatter og Johan Edevart.

Elleve del: Johan Edevart Larsen og Jonette Oline Mikkelsdatterside 288

Johan Edevart Larsen og Jonette Oline Mikael datter. Historien gjentar seg. Martin Tobias Eggen og Karl Johan Karlsen. Laura Gunelie Johansdatter Eggen. Johan Edevart og Jonette Oline flytter til Emelies Minde. Hanna Kristine Johansdatter Eggen. Marie Sofie Johansdatter Eggen. Ole Johan Johansen Eggen. Johan Eggen – fra husmann til fabrikkarbeider – og bestefar. Rodbugten (Sæter). Industrialiseringen – et håp for mange. Inn i et nytt århundre. Jonette Oline dør. Johan Edevart dør. Martin Tobias Eggen og hans barn. Laura Gunelie Eggen og hennes barn. Hanna Kristine Eggen og hennes barn. Marie Sofie Eggen og hennes barn. Småbruket ”Bakken” på Ranheim – et sommerminne. ”Spanska” herjet – også i Strinda. Ole Johan Eggen og hans barn. Ole Johan gifter seg på ny.

Tolvte del: Hanna og Marius Loraas.....side 315

Rotbukten. Marius og Hanna stifter familie. Dannelsen av arbeiderpartiet. Arbeiderbevegelsen spirer i Sør-Trøndelag. Ranheim Arbeidersamfunn. Marius – fabrikkarbeider, småbruker og politiker. Herredsstyre- og formannskapsmedlem. Arbeidet med Strindas første vannverk. Arbeidet i herredsstyret. Herredsstyremøte og kino – en dårlig kombinasjon. Årene går fort. En ny generasjon kommer. Hanna Loraas og sauen. ”Fjæralaget” på Ranheim Papirfabrikk ca. 1914. En hjem-søkt familie. Fra Pineberg til Høili. Med Lyder og Oline til Ulstadløkkveien. Krigen. Hanna dør. Brit, Wilmer og Josefine. Marius i eldre år. Hyttebesøk, vedsjau og fisketurer. Lyder og Olines etterslekt. Oppsummering. Johanne Kristine Loraas. Jonsvandets meieri. Johanne og Emil stifter familie. Til Reknes sanatorium. Husarbeid og blomsterbinding. Livet i Vollafallet 4. Johanne Kristine – mor og bestemor. Hytteliv og matauk. Johanne dør.

Etterord.....side 349

Billedregister.....side 350

Personregister kap. 1-4side 351

Personregister kap. 5-12side 352